

نَبضِ اقتصاد

نرخ ارز باید قابل پیش‌بینی باشد

تقریباً از اوایل دهه ۵۰ شمسی اقتصاد ایران گرفتار تورم‌های دورقمی است؛ تورم‌هایی که باعث شده‌است شهروندان ایرانی هر ساله برای خرید کالاهایی ثابت، پول بیشتری پرداخت کنند. این همان کاهش ارزش پول ملی است. یعنی ارزش پول در مقابل سایر کالاها کاهش یافته و هر ساله برای خرید و تصاحب هر کالایی باید میزان بیشتری از پول ملی را پرداخت کرد. با کاهش ارزش پول ملی هزینه‌های تولید نیز افزایش می‌یابد. برای درک بهتر ماجرا، فرض کنید اقتصاد ایران طی پنج سال، سالانه ۲۰ درصد تورم داشته‌باشد یعنی اقتصادی طی این پنج سال باانیاشت تورمی حدود ۱۰۰ درصد مواجه‌باشد. این یعنی یک تولیدکننده ایرانی که در پنج سال پیش یک قطعه صنعتی را با ۵۰۰ هزار تومان تولید می‌کرده حالا و با توجه به تورم در اقتصاد ایران هزینه‌های ساخت آن قطعه با یک افزایش دو برابری به حدود یک میلیون تومان رسیده‌است. باز فرض کنید این قطعه صنعتی تولیدشده در ایران طی سال‌های گذشته بازار خوبی برای صادرات داشته و در سطح بالاتری از رقبای خود قرار داشته‌است. حالا با افزایش ۱۰۰ درصدی هزینه‌های پنج سال گذشته قیمت تمام‌شده تولید برای تولیدکننده ایرانی به شدت افزایش یافته‌است این در حالی است که تولیدکننده کشور رقیب با چنین مشکلی (تورم) به اندازه ما درگیر نیست. لذا در نهایت هزینه‌های او افزایشی ۱۰ درصدی داشته‌است. این اتفاق به این معناست که تولیدکننده و به تبع آن صادرکننده ایرانی قابلیت‌های صادراتی خود را از دست خواهدداد. تنها راه افزایش نرخ ارز یا به بیان بهتر نبود ثبات دستوری بازار ارز از سوی دولت است. قطعاً این عبارات به معنای حمایت از افزایش نرخ ارز نیست. بلکه نکته اساسی این است که اصولاً در اقتصادهایی که تورم دارند، نرخ ارز (به دلیل کاهش ارزش پول ملی) محکوم به افزایش است اما مساله اصلی پیش‌بینی‌پذیر کردن نرخ ارز است. برای مثال اگر افزایش نرخ ارز هر ساله و مبتنی بر قاعده مابه‌التفاوت تورم داخلی و خارجی افزایش یابد، نه تنها به مزیت صادراتی اقتصاد ایران آسیبی نخواهدرسید، بلکه از آنجا که افزایش نرخ ارز از قاعده مشخصی پیروی می‌کند هرگز شاهد هجوم نقدینگی سرگردان به بازار ارز و حلات سوداگرانه به این بازار که به عنوان یکی از دلایل مهم افزایش نرخ ارز مطرح است، نخواهیم‌بود. مشکل ساختاری بازار ارز در ایران پیش‌بینی‌پذیر نبودن آن است؛ موضوعی که باعث می‌شود بخش قابل‌توجهی از منابع مازاد ریالی به طمع سود بیشتر و با نیت فعالیت‌های سفته بازانه به سمت این بازار حرکت کند.

پیشنهاد یارانه‌ای برای تأمین کودهای کشاورزی

وزیر جهاد کشاورزی گفت: پیشنهاد ما به دولت این است که برای تأمین کودهای کشاورزی حدود ۶۰۰۰ میلیارد تومان یارانه در نظر بگیرد تا هم کود فسفات‌ه و هم پتاسه با شرایط سال گذشته توزیع شود. کاظم خاوازی در نشست هم‌اندیشی با رئیس و اعضای کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی، اظهار کرد: به دولت پیشنهاد دادیم تا مابه‌التفاوت نرخ ارز ترجیحی و نیمایی واردات نهاده‌های دامی را به تولیدکننده یا مصرف‌کننده بدهد. وزیر جهاد کشاورزی در رابطه با تأمین کود اوره اذعان کرد: سهمیه بخش کشاورزی از کود اوره دو میلیون و ۲۰۰ هزار تن بود که ما به دولت پیشنهاد دو میلیون و ۷۰۰ هزار تن را دادیم و نهایتاً دو میلیون و ۴۰۰ هزار تن در هیات دولت تصویب شد. وی افزود: واردات تجهیزات پرورش ماهی در ریا تنها به ۳۵۰ میلیون دلار نیاز داشت اما با مشکلات ارزی پیش‌آمده، پیشرفت برنامه پرورش ماهی در دریا تحت‌تاثیر قرار گرفت. مشکلات تخصیص ارز برای تأمین نهاده‌های دامی و همچنین تغییر ارز واردات نهاده‌های زراعی از ارز ۴۲۰۰ تومانی به ارز نیمایی موجب بروز برخی نارسایی‌ها در صنعت کشاورزی و دامپروری شد. / ایلنا

خود را به عنوان سپرده در صندوق تثبیت سرمایه بورس قرار می‌دادام این مهم انجام نشد. پس از پیگیری‌ها در نهایت به اجماع رسیدیم که این کار انجام شود و در آینده نزدیک تمام سنوات گذشته (از سال ۹۴ تا ۹۸) یک درصد ورودی محاسبه و جزو منابع صندوق تثبیت می‌شود. / جام‌جم دیلی

کرده‌است درحالی‌که جنس این بازار با بازارهای دیگر متفاوت است و با بی‌اعتمادی مردم نسبت به این بازار، بخش‌های دیگر اقتصاد با آسیب روبه‌رو می‌شوند و نقدینگی به بازارهای دیگر سرریز خواهد شد. مستخدمین حسینی با اشاره به این‌که از ابتدای سال چندین بار وعده تعادل در بازار ارز داده شده اما عملیاتی نشده‌است تاکید کرد: ابتدای سال نرخ دلار بر پایه ۱۲ تا ۱۳ هزار تومان بود اما این رقم درحال حاضر به حدود ۲۵ هزار تومان رسیده‌است. مشخص است دولت فرمانده اقتصادی مشخصی ندارد و هرکدام از اعضای تیم اقتصادی دولت برای بهبود اوضاع سازخودشان رامی‌زنند، بنابراین تعجب نمی‌کنم که بازار ارز با چنین التهاباتی روبه‌روست. بلکه به نظرم دلیل اصلی وجود آشفتگی در سایر بازارها نیز همین بازار ارز است. معاون اسبق بانک مرکزی در ادامه به پرداخت ارز سهمیه‌ای به هر کد ملی اشاره کرد و گفت: در برخی صرافی‌های عامل دولت به ازای هر کارت ملی در قالب ارز مسافرتی میزان مشخصی پیرو پرداخت می‌شد که پایین‌تر از نرخ بازار آزاد بود. بنده مخالف پرداخت ارز به مردم نیستم اما عامه مردم اصولاً نیازی به ارز ندارند. طبیعتاً ارز باید بر اساس مستندات در اختیار افراد قرار بگیرد. به بیان بهتر، مسافران باید با ارائه بلیت و ویزای کشور مقصد یا سایر موارد ارز مورد نیاز خود را دریافت کنند تا میزان سودجویی در این زمینه به حداقل خود برسد. به گفته وی، اقدام دیگری که دولت برای مدیریت بازار ارز باید انجام دهد مدیریت بخش صادرات و واردات است. اکنون دولت باید واردات غیرضرور را حذف و اقداماتی در راستای افزایش صادرات غیرنفتی انجام دهد. این کارشناس اقتصادی با بیان این‌که دولت درحال حاضر قصد دارد نرخ ارز را یکسان‌سازی کند درحالی‌که در شرایط فعلی این کار یک اقدام اشتباه است تصریح کرد: ما تجربه یکسان‌سازی نرخ ارز را داریم اما این کار در زمانی انجام شد که نفت فروش می‌رفت و صادرات غیرنفتی در نقطه آغازین خود قرار داشت اما اکنون فروش نفت با محدودیت مواجه شده و صادرات غیرنفتی نیز به دلیل شیوع ویروس کرونا با کمبود تقاضا مواجه شده‌است. مستخدمین حسینی با بیان این‌که سیاست دولت در قبال اقتصاد ملی باید حمایت نه دخالت باشد، تاکید کرد: ارتباط تجاری ما صرفاً با چند کشور محدود است. بااین‌حال اگر قیمت بنزین و نرخ دلار هر سال گذشته ۱۱ هزار تومان بود، به بیش از ۲۱ هزار تومان رسیده‌است. این به معنای رشد نرخ ارز بیش از تورم است و طبیعتاً این موضوع در حال حاضر صادق نیست و نرخ ارز خیلی بیشتر از تورم‌های انباشت شده طی سال‌های گذشته افزایش یافته‌است. باید بدانیم کشوری که تورم دارد اما نرخ ارز آن ثابت می‌ماند، این کار در سال‌های بعد باعث بروز مشکل در اقتصاد می‌شود. /

اگر سلب سهام یا سلب حق تقدم باشد ۲۰ درصد درآمد، مشمول مالیات با نرخ صفر محاسبه می‌شود و این جایزه بزرگی برای افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی در بورس است. وی یادآور شد: اقدام دیگری که انجام شد این است که از سال ۹۴ در قانون رفع موانع تولید حکمی داشتیم که صندوق توسعه ملی باید سالانه یک درصد ورودی

عکس: چاووش همدانی

گفت‌وگو با معاونان پیشین بانک مرکزی درباره دلایل ناآرامی در بازار ارز

لرزه‌های ناتمام بازار ارز

تمام بازارهای مالی در سال ۹۹ افزایش‌های شدیدی را تجربه کردند. شاخص بورس تا چهار برابر رشد کرد و نرخ دلار رشدی بیش از صد درصدی داشت. به‌طوری‌که در روزهای گذشته بازار، دلار ۲۵ هزار تومانی را ثبت کرد. با این حال ماجرای نرخ ارز در اقتصاد ایران محدود به سال‌های اخیر نیست و قصه عملکرد ارزی دولت‌ها در اقتصاد ایران سردراز دارد. موضوعی که در همه دولت‌های بعد از انقلاب محل بحث بوده‌است. ارز چند نرخی را شاید بتوان نقطه اوج و پریخت‌ترین موضوع مطرح شده در رابطه با نرخ آن دانست. موضوعی که ماهیت آن بارانت و فساد همراه است. نه برای دلار که دونرخی بودن در هر کالایی احتمال ایجاد رانت و دادن فساد را افزایش می‌دهد. دلاری که با نرخ ترجیحی و یارانه‌ای به دست برخی می‌رسد و البته دیگران باید آن را با نرخ آزاد خریداری کنند. همین تفاوت نرخ است که تلاش‌ها را برای به دست آوردن دلار ترجیحی یا یارانه‌ای افزایش می‌دهد. موضوعی که پای لابی‌های قدرت و ثروت را به ماجرا باز می‌کند و همین امر می‌شود کاتالیزوری برای فساد؛ موضوعی که تقریباً در همه دولت‌های پس از انقلاب با بهانه‌های مختلفی وجود داشته و هر جا کمیت نظارت نهاد‌های ناظر اندکی لنگ زده، پرونده‌هایی از تخلفات صورت گرفته در این حوزه شکل گرفته‌است.

محمد حسین علی‌اکبری

اقتصاد

مردم از افزایش نرخ ارز نگران و حتی بعضی اوقات عصبانی می‌شوند. عصبانیت آنها نیز بیشتر به این خاطر است که قیمت بسیاری از کالاهای مختلف و بازارهای دیگر تحت تأثیر نرخ ارز افزایش می‌یابد. بازارها و کالاهایی که ظاهراً هیچ ارتباطی به ارز ندارند. سؤال این است آیا اقتصادی که با تورم‌های بالا مواجه است، می‌تواند با افزایش نرخ ارز مواجه نشود یا افزایش تورم و نرخ ارز دوروی یک سکه‌اند؟ جام جم برای پاسخ به این سؤال سراغ کارشناسان بازار ارز رفته‌است. مردانی که خود روزگاری در پست‌های کلیدی بانک مرکزی مسؤولیت‌هایی را به عهده داشته‌اند.

تیم اقتصادی دولت، فرمانده ندارد

حیدر مستخدمین حسینی، معاون اسبق بانک مرکزی درباره

وضعیت بازار ارز به خبرنگار ما گفت:

خیلی‌ها می‌پرسند ریشه گرانی دلار کجاست؟ اصلاً گرانی دلار به چه معناست؟ چرا نرخ ارز در برخی مقاطع آسانسوری بالا می‌رود و البته هیچ‌وقت تمایلی به پایین آمدن ندارد؟ برای پاسخ به این سوال‌ها باید گفت دلار هرگز گران نمی‌شود و آنچه در ظاهر موجب افزایش قیمت دلار یا هر ارز دیگری است، کاهش ارزش پول ملی در ایران است و یکی از دلایل اصلی آن وجود تورم است. با افزایش تورم در اقتصاد به جای این‌که برای تصاحب یا خرید یک واحد دلار مثلاً ۱۰۰۰ واحد از پول ملی پرداخت شود، مجبور می‌شویم ۲۰۰۰ واحد از پول ملی را پرداخت کنیم. در اینجا به‌ظاهر قیمت دلار از ۱۰۰۰ تومان به ۲۰۰۰ تومان افزایش پیدا می‌کند و ما گمان می‌کنیم دلار گران شده‌است. اما واقعیت این است که ارزش دلار افزایشی نداشته بلکه این ارزش پول ماست که کاهش یافته‌است. موضوعی که باعث شده حالا به جای ۱۰۰۰ واحد از پول ملی مقدار بیشتری از پول ملی را برای تصاحب یک دلار پرداخت کنیم و این آغاز مشکلات است.

قیمت خودرو کاهش می‌یابد؟

سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان این‌که قیمت‌های بازاری خودروها غیرواقعی است و تفاوت قیمت کارخانه‌ای و بازاری خودروها نباید این‌قدر زیاد باشد گفت: گرانی خودرو در بازار، بیشتر يك امر روانی است و مردم دوست دارند پول‌های در دست خود را تبدیل به کالا کنند.

جعفر سرقینی دیروز در حاشیه جلسه هیات دولت در جمع خبرنگاران افزود: تولید روزانه دو خودرو ساز بزرگ کشور ۳۶۰۰ دستگاه است که نسبت به مدت مشابه پارسال رشد ۲۵ درصدی دارد. سرقینی ادامه داد: تحویل ایران‌خودرو و سایپا در این مدت در هم‌سنجی با پارسال رشد ۳۰ درصدی داشته و از ابتدای امسال تاکنون بیش از ۳۴۲ هزار دستگاه خودرو بابت تعهدات قبلی و جاری‌شان خودرو تحویل مردم داده‌اند. وی با بیان این‌که همچون گذشته خودروسازان تعهدات معوق نگران‌کننده ندارند و آمار تعهدات کاهش چشمگیری یافته است، اضافه کرد: امروز به‌طور نمونه تعهدات ایران‌خودرو به کمتر از ۴۰ هزار دستگاه رسیده و بی‌تردید با این روند تولید، همه تقاضاها را پاسخگو خواهیم بود.

سرپرست وزارت صنعت خاطرنشان کرد: برای رسیدن مردم به خودروی مورد نیازشان نیز دستور داده شده تا برنامه ثبت‌نام خودرو به‌طور مداوم و با برنامه‌های بیشتر ادامه یابد. وی یادآور شد: درحالی‌که در نخستین برنامه قرعه‌کشی خودروهای ثبت‌نامی، بیش از چهار میلیون نفر برای حدود ۴۰ هزار دستگاه خودرو ثبت‌نام کرده بودند، امروز این رقم به کمتر از ۲۰۰ هزار نفر متقاضی رسیده که

قیمت ارز آزاد پایدار نمی‌ماند

مجید شاکری در ارتباط با وضعیت بازار ارز طی روزهای اخیر و افزایش تقاضا برای خرید ارز از سوی صرافی‌های بانکی، علت واقعی تشکیل این صف‌ها را اختلاف دلار صرافی با دلار بازار آزاد دانست و گفت: بانک مرکزی که همیشه با توجه به هزینه‌های آربترازی تاکید داشت نرخش با بازار تفاوت نداشته باشد، به علت وجود سایر سیگنال‌های بازار که نشان‌دهنده عدم پایداری این تفاوت نرخ است، نرخش را افزایش نداده‌است. وی افزود: مهم‌ترین سیگنال، سیگنال بازار متشکل ارزی است و عرضه‌هایی که بانک مرکزی در این بازار انجام داده حداقل گویای این نکته است که با توجه به میزان زیاد عمده‌فروشی اسکناس، قیمت بازار آزاد احتمالاً نباید پایدار بماند. شاکری با بیان این‌که در چنین شرایطی که سیگنال‌های متناقضی وجود دارد، اگر بانک مرکزی بخواهد نرخ خودش را افزایش داده و به نرخ بازار بچسباند، احتمالاً دستاوردی به جز تثبیت یک قیمت بالاتر نخواهدداشت، گفت: مجموع این اتفاقات باعث شد با وجود وضعیت مناسب بانک مرکزی از نظر اسکناس نسبت به گذشته، تا زمانی که قیمت پایدار در حوزه اسکناس مشخص شود، عرضه ارز در قالب «سهمیه سایر» متوقف شود. وی ادامه داد: باید توجه کنیم که وضعیت پیشین، بسیار بد بود و آربتریزا ایجادشده باعث افزایش تقاضا می‌شد. بنابراین بستن آن پنجره (آربتریزا)، دوا ره حل داشت؛ یا این‌که تفاوت نرخ بازار آزاد و نرخ

سید کمال سیدعلی، معاون اسبق ارزی بانک مرکزی با بیان

این‌که ریزش بازار سرمایه در افزایش و

ریزش بورس تا کاهش نرخ سود بانکی

سید کمال سیدعلی، معاون اسبق ارزی بانک مرکزی با بیان این‌که ریزش بازار آزاد و نرخ دلار صرافی با دلار بازار آزاد دانست و گفت: بانک مرکزی که همیشه با توجه به هزینه‌های آربترازی تاکید داشت نرخش با بازار تفاوت نداشته باشد، به علت وجود سایر سیگنال‌های بازار که نشان‌دهنده عدم پایداری این تفاوت نرخ است، نرخش را افزایش نداده‌است.

وی افزود: مهم‌ترین سیگنال، سیگنال بازار متشکل ارزی است و عرضه‌هایی که بانک مرکزی در این بازار انجام داده حداقل گویای این نکته است که با توجه به میزان زیاد عمده‌فروشی اسکناس، قیمت بازار آزاد احتمالاً نباید پایدار بماند. شاکری با بیان این‌که در چنین شرایطی که سیگنال‌های متناقضی وجود دارد، اگر بانک مرکزی بخواهد نرخ خودش را افزایش داده و به نرخ بازار بچسباند، احتمالاً دستاوردی به جز تثبیت یک قیمت بالاتر نخواهدداشت، گفت: مجموع این اتفاقات باعث شد با وجود وضعیت مناسب بانک مرکزی از نظر اسکناس نسبت به گذشته، تا زمانی که قیمت پایدار در حوزه اسکناس مشخص شود، عرضه ارز در قالب «سهمیه سایر» متوقف شود.

وی ادامه داد: باید توجه کنیم که وضعیت پیشین، بسیار بد بود و آربتریزا ایجادشده باعث افزایش تقاضا می‌شد. بنابراین بستن آن پنجره (آربتریزا)، دوا ره حل داشت؛ یا این‌که تفاوت نرخ بازار آزاد و نرخ